

มองชนชั้น

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๒

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เมื่อวาน เมื่อ ๒ วันก่อน น้องสาวทำงานธนาคารชาติ เอาหนังสือดอกเตอร์ป่วยมาให้ หนังสือประวัติ ชีวิตประวัติ ดอกเตอร์ป่วย อ่านดู เปิดดูนะ เพราะดอกเตอร์ป่วยขึ้นถึง ๓ ชั้น แบบว่าชั้นบนสุด เวลาเข้าถึงฝ่ายปกครองก็เข้าได้ ชั้นกลางก็ชนชั้นกลางก็พวกที่ทำงานด้วยกัน แล้วเขาถึงออกบัณฑิตอาสา เขาถึงเข้าถึงชนชั้นล่างด้วย เขาเข้าหมดเลย แล้วในประวัติเขา เขาไม่ยอมรับตำแหน่งทางการเมือง เพราะถ้าตำแหน่งทางการเมืองมันกำหนดนโยบายได้ แต่ถ้าผู้ไม่ปฏิบัติ มันก็ปฏิบัติไม่ได้ เขาจะปฏิเสธตำแหน่งทางการเมืองหมด แล้วเขาพยายามทำงานของเขา แล้วจนเขาตายไป

เขามีโอกาสทำงานมาก แล้วคนยอมรับเขามาก เพราะในประวัติของเขา เขาต้องเอารูปภาพที่สวยงาม มาลง โอ้โฮ มีแต่คนยอมรับเขามากนะ เข้าไปจับมือถือแขนเหมือนผู้วิเศษเลย เพราะอะไร? เพราะว่าเขาไม่คิด ไม่คิดในความคิดของเขา นี่ ๓ ชั้น เห็นไหม ชั้นล่าง ชั้นกลาง และชั้นบน

อันนี้เราคิดถึงถ้าทางหลักของศาสนา มันถึงว่าวิญวน เห็นไหม โลกธาตุทั้ง ๓ แต่ที่มันครอบงำไว้ด้วย ถ้าพูดถึงมันครอบงำด้วยความคิดใจ เราอยู่ชนชั้นล่างนี้ เวลาเราพยายามดิ้นตัวขึ้นไปชนชั้นกลาง เราก็ไปติดชนชั้นกลาง เราก็ไม่สนใจชนชั้นล่าง แล้วเราก็คิดดิ้นตัวขึ้นไปชนชั้นบน ความคิดเวลาขึ้นไปแล้วมันไม่ย้อนกลับ แต่เพราะว่าเขาปฏิเสธตำแหน่งต่างๆ ตำแหน่ง เขาปฏิเสธตำแหน่งทางการเมือง ถึงว่าเขาเปิดโล่งหมด แล้วเขาเห็น เห็น ๓ ชั้นเลย เขาถึงว่ามองสังคม ออกใจ เขามองสังคมออกแล้วเขาว่าต้องมีตัวเม็คใน คือตัวจิตที่ดีด้วย ไม่เอาผลประโยชน์ เขาอยู่แบบสมณะ อยู่แบบอยู่ได้ แล้วอยู่แบบผู้มีความคิด รู้แล้วนิ่งอยู่ นี่ความรู้จริงเห็นไหม เขามีภูมิรู้ เขามีความรู้ แล้วเขานิ่งอยู่ เขานิ่งอยู่เพราะว่าเขาไม่ตื่นเต้น ไปกับอามิสสินจ้าง

มูมกลับนะ อย่างปรีดี พนมยงค์ก็เป็นคนดี แต่ปรีดี พนมยงค์เล่นการเมือง อยู่ในความปกครอง เวลาการเมืองหักโค่นกันด้วยอำนาจทางการเมือง แล้วเขาไม่มีโอกาสทำงาน เขาอยู่ในชนชั้นหนึ่ง แต่เขาว่าต้องกำอำนาจ พอกำอำนาจแล้วถึงชี้ทิศทางของสังคมได้ แต่ว่าถ้าหมดอำนาจแล้วก็หมดโอกาสทำงานเลย แต่ป๊วยเป็นคนละอย่าง ป๊วยกับปรีดีนี้เทียบเคียง เป็นคนดีทั้งคู่ แต่พูดถึงว่าถ้าติดในชนชั้น ในชนชั้นอยู่ในฝ่ายปกครองก็อยู่ในกลุ่มของฝ่ายปกครองนี้

ความคิด กรงขังของความคิด ความคิดของชนชั้นบนมันก็ต้องเห็นประโยชน์ อย่างเช่นกฎหมายนี้ใครเป็นคนออกกฎหมาย ผู้ที่อยู่ชนชั้นกลาง พวกธุรกิจออกกฎหมาย กฎหมายจะเข้าข้างทางนี้หมดเลย แต่ถ้าชนชั้นล่างออกกฎหมายสิ ไม่มีสิทธิออกกฎหมาย นี่เป็นชนชั้นบน นี้ความคิดของเขา

ยกกลับมาหลักของศาสนา นี่หลักของโลกนะ นี่เห็นหลักของโลกของเขา ทำไมสังคมยอมรับเขามาก เขาเป็นคนดีคนหนึ่ง แต่คนดีเพราะเขาต้องเป็นคนดีมา ในครอบครัวของเขา ก็เหมือนกัน ก็มาได้คนเดียว พี่น้อง ๗ คน ดอกเตอร์ป๊วยมาเป็นหลักชัยของครอบครัวคนเดียว

นี่ในวงของศาสนา ในของอาจารย์มหาบัว ลูก ๑๖ คน ก็ได้มาคนหนึ่ง คนหนึ่งเห็นไหม พ่อแม่เดียวกัน แต่หลักของศาสนา นี่พ้นไปจากวิภูฏะ วิภูฏะมันละเอียดอ่อนกว่านะ วิภูวนเห็นไหม ถ้าพูดถึงไปเกิดเป็นพรหม เกิดเป็นเทวดา เกิดในภพ เกิดถึงอบายภูมิ เพราะเป็นกามหมด นี้ ๓ โลกธาตุ แต่ ๓ โลกธาตุถ้ายังวนเวียนอยู่ ก็เราเหมือนกัน เราไปตกอยู่ในชนชั้นไหน เราไปตกอยู่ในภพไหน ตอนนี้เราเกิดอยู่ในภพไหน เพราะเราเกิดในมนุษย์

เกิดในมนุษย์ เกิดในเทวดา นี่อยู่ในภพแล้วก็มีชีวิตอยู่ในนั้น มีความคิดคือว่า ความคิดคือความเห็นของตัวเอง อยู่แค่นั้นเอง อยู่ในภพของตัวเอง ความเห็นครอบงำไว้ ความครอบงำไว้ อันนี้อาจารย์มหาบัวถึงบอกว่า “ความคิดในภพขัง” ภพขังคือว่าความคิดของชั้น ๕ ความคิดของชั้น ๔ ความคิดของชั้น ๑ เห็นไหม ผัสสะของพรหม นี่ความคิดในภพขัง แต่วิมุตติหลุดออกไปจาก...จากเลย จาก ๓ โลกธาตุนี้ จากวิภูวน จากวิภูฏะออกไป มันถึงพ้นออกไป มันดีกว่าตรงที่ว่ามันไม่มี อย่างของเขาไม่รับตำแหน่งไหน ไม่รับตำแหน่งหน้าที่ เพราะว่าเขามีความสมณะ แต่อันนี้มันไม่มีสิ่งใดในหัวใจเลย นี่พ้นออกไปจากหลักของศาสนา พระพุทธเจ้าถึงว่าไม่ติด แล้วชี้นำได้หมดด้วย

ชี้นำ เป็นไปในวิถึวน ในวิถึวนนี้ความคิดของโลกเขาเป็นอย่างไร ความคิดของโลกเขา ความคิดของเทวดาของเขา ความคิดเห็นใหม่ นี้เพราะเราเชื่อศาสนา เราเชื่อศาสนา เราถึงจะมี ความคิดพื้นฐานเป็นแบบนี้ พื้นฐานของเราคือว่า มันเปลี่ยนแปลงได้ มันเป็นอนัตตา ความคิดมัน เปลี่ยนแปลงได้ แต่ความตกผลึกออกมาอยู่ในกรรมนั้น วิบากของผลใจ วิบากเห็นใหม่ มีผลเป็น วิบาก วิบากออกมา ความกรรมดีต้องทำได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว แต่ทำความดีแล้วทำไมเขาถึงต้อง ระวังจะเหว่ร้อนออกไปอยู่ข้างนอก

อันนั้นเห็นใหม่ เพราะว่าทำความดีในอะไร ทำความดีแล้วมันมีสิ่งผูกพัน มันความคิด ตอบสนอง แต่ของเราทำความดี ทำความดีต้องมีเหตุมีปัจจัย มันต่างกันตรงที่ความคิดตรงนี้ใจ ตรงที่ทำได้กับอะไร ทำดีโดยไม่หวังความดี มันเป็นความดี ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ อย่างเช่นการทำบุญ กุศล เราทำกุศล เราอยากได้อะไร ทำแล้วอยากได้ ทำแล้วอยากได้ อันนั้นมันเป็นเพราะมีความ อยากอยู่ แต่อยากนี่นะเป็นผล แต่ถ้าชักกลับมา อยากทำกุศลสิ อยากทำความดี อยากเป็นมรรค ความอยากที่เป็นมรรคมันนึกเดียว ถ้าขยับออกไป ถ้าอยาก อยากในผล ผิด! ถ้าอยาก อยากในเหตุ ถูก! เห็นใหม่

เราอยากทำความสงบ เราอยากได้สมาธิ เราอยากได้ผล อยากได้อะไร เราอยากตรงนั้น มันเป็นสมุทัยซ้อนสมุทัย มันเป็นความอยากที่ ๒ ไปกวณความเห็นภายในของเราให้ชุ่มมัว ตลอดเวลา ความเห็นอันนี้มันควรนิ่งสงบด้วยศีล ศีลคือความปกติ ถ้าจิตอันนี้มันสงบนิ่งอยู่ จิตที่ มันเป็นความสงบนิ่งอยู่ภายใน แล้วความอยากในเหตุ มันก้าวไปที่เหตุ แล้วผลมันจะเกิดขึ้นเอง

เราศึกษา ศึกษาธรรมะมี ๒ ประเด็น ประเด็นหนึ่งคือว่าเพราะเราเชื่อ ถึงเป็น ผลประโยชน์ของเรา ชาวพุทธนี้มีบุญมากนะ อย่างเรื่องสวรรค์ เรื่องอะไรนี้ อย่างทางถ้าลัทธิ ศาสนาอื่น ทำดีแล้วไปเกิดอยู่ ตอนนั้นมันไปของเขา แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ไป ทั้งหมด แล้วแจกแจงไว้ในหลักของศาสนา เราเชื่อเพราะเราคนตาบอดเชื่อคนตาดีใจ คนตาดีชี้นำ ไป เราก้าวเดินไป แต่...แต่มันไม่ได้ผลตามนั้น เพราะว่ากิเลสความคิดของเรา เราจินตนาการ เรา คาดการณ์ไปก่อน มันถึงไม่เป็นปัจจุบันธรรม มันเพราะว่ากิเลสเราคาดเราหมายก่อน กิเลสของ เรามันคาดมันหมายไป แต่เพราะความเชื่ออันนั้น นี้โลกกับกรรมใจ

จะเห็นว่าของเขา เขาทำขนาดนั้น เขายังเป็นประโยชน์ของเขาขึ้นมาได้ เขาทำประโยชน์ ของเขา แล้วสังคมยอมรับมาก เพราะมันเป็นวัตถุ มันเป็นสิ่งที่เห็น ตำแหน่งหน้าที่การงาน แล้ว

สิ่งที่เป็นอามิสสินจ้าง เขาไม่เอา เขาสละทิ้งไป เพราะว่าเขาสละเพื่อห่มุคณะ เพื่อสังคม เพื่อประเทศชาติ เขามองสังคมออก นี่มันอยู่ตรงนี้ไง ตรงวามองสังคมด้วยตาที่มองออก อ่านสังคมออกทั้งหมด ระหว่างชนชั้นบน ชนชั้นกลาง และชนชั้นล่าง แล้วตรงไหนต้องการอะไร เหมือนกับว่ายืนติดดินไง คนติดดิน คนเข้าใจเหตุผล แต่ถ้าไปอยู่ชนชั้นใดชนชั้นหนึ่ง มันอยู่เฉพาะจุดนั้น ที่ยืนในโลกนี้มันกว้างขวางมาก จะยืนตรงไหนล่ะ

ขณะนี้เรายืนตรงไหน เราทำตัวอย่างไร ทำตัวเป็นชนชั้นบน เขาก็เข้าได้สนิท เพราะเขามีความรู้จริง เขาสามารถแจกแจงในกรณีของนโยบายได้ ของฝ่ายปฏิบัติงานของชนชั้นกลางได้ ของผู้ที่ว่ามีทุกขัยากอยู่ข้างล่าง เห็นไหม ทุกขัยากต้องการอะไร รู้ว่าเป้าหมายคนต้องการอะไร จากกรรมมารดาถึงเชิงตะคอนต้องการอะไร แต่่นโยบายกำหนดได้ใหม่ นี่ความอิสระออกมา

แต่คนเรานั้นก็มีภาคมีมืดมีสว่าง อย่างเช่น ปรีดี พนมยงค์ เขาอยู่ในส่วนบน มีมืดมีสว่าง ประเทศชาติหรือองค์กรใดก็แล้วแต่ เขจะมีมืดและสว่าง ความสว่างคือความเปิดเผย บนโต๊ะ แต่ถ้ามีได้โต๊ะ องค์กรของเขาจะต้องมีหน่วยข่าว ต้องมีหน่วยสืบราชการลับ ชาติก็เหมือนกัน มีด้านมืดและด้านสว่าง ถ้าสว่างทั้งหมด ของเขานี้ดอกเตอร์ป๋วยนี่เขาสว่างทั้งหมด เขาบอก “ถ้าเราไม่มีกองทัพนะ ไม่ต้องซื้ออาวุธนะ แล้วคนอื่นเขาจะไม่รังแกเรา เป็นไปไม่ได้” นี่ด้านมืด เห็นไหม ด้านมืดคือด้านราชการลับ ด้านความมั่นคง อันนี้มองข้ามไป อันนี้ไม่เห็นด้วย

แต่ในหลักศาสนาก็เหมือนกัน มีกิเลสกับมีธรรม มีกิเลสเห็นใหม่ กิเลสคือการเห็นแก่ตัว มีธรรมคือแสงสว่าง แล้วถ้าความอยาก อยากรไหนเป็นกิเลส อยากรไหนเป็นธรรม นี่ด้านมืดกับด้านสว่าง ด้านสว่างคือธรรมไง ธรรมนี้ให้ผลเป็นความสุขทั้งหมด ให้ความสุขทั้งหมด แต่ด้านมืดล่ะ ด้านมืดคือกิเลสของเรานั้นเหนียวรั้ง เห็นไหม มืดและสว่าง แต่เวลาปฏิบัติธรรมนะ กลางคืนหรือกลางวัน ไม่มี มันทะลุได้หมดทั้งกลางคืนและกลางวัน ไม่มีกาล ไม่มีเวลา ด้านมืดเป็นด้านสว่าง นี่มันเป็นธรรมชาติของมัน มันต้องเป็นมันต้องหมุนเวียนไป

แต่ถ้า เอโก ชัมโม ธรรมที่เป็นหนึ่ง เห็นใหม่ มันสว่าง มันไม่สว่างแบบมืด สว่างแบบโลกเขานี้แหละ มืดกับสว่างนี้เป็นบุคลาธิษฐาน แต่อากาลิโก ความสว่างในใจนี้มันสว่างหมด มันเข้าใจหมดใจ พอมันเข้าใจ เข้าใจถึงสรรพสิ่งทั้งหมด แล้วเข้าใจกิเลสของตน มันถึงว่าไม่ไปขัดขวางกับโลกของเขา เห็นไหม

ศาสนามันละเอียดอ่อนเข้าไป ด้านมืดด้านสว่างเรามองไม่เห็น แต่ถ้าทะลุออกไปจากวิถึวนแล้วมันจะเห็นมืดเห็นสว่างเลย เกิดมาเป็นมนุษย์นี่เป็นอริยทรัพย์ ประเสริฐที่สุดเลย เป็นมนุษย์เห็นใหม่ ทรัพย์สมบัติ การเกิดเป็นมนุษย์นี่ต้องมีศีล มนุษย์สมบัติ แต่เกิดมาแล้ว นี่ๆ เขาว่าเป็นประโยชน์ ทำไมมันทุกข์ล่ะ ทุกข์มากนะ พวกเราทุกข์มาก แล้วก็ปรารถนากัน เพราะมีหลักของศาสนา

หลักของศาสนาสอนว่า “วิมุตตินี้พ้นจากทุกข์ วิมุตติ วิมุตติสุข สุขที่ไม่เจือด้วยอามิส” ก็ง นี่ด้านมืดด้านสว่าง ความคิดของเราเลย “ในเมื่อมันไม่มีเวทนา ไม่มีการแบ่งว่าสุขและทุกข์ เวทนาไม่มี แล้วมันสุขได้อย่างไร” มันจะไปสุขตรงไหน ถ้ามันไม่มีแบ่งแยกว่าสุขว่าทุกข์ เพราะสุขกับทุกข์คือเวทนา สุขเวทนา ทุกขเวทนา เห็นใหม่ แล้วมันเป็นขั้น ๕ พ้นออกไป พ้นออกไปก็เป็นจิตเฉยๆ จิตเฉยๆ หลุดพ้นออกไปอีก แล้วมันสุขได้อย่างไร

มันสุข! นี่ ความสุขที่ละเอียดอ่อนมาก วิมุตติสุข มันจะสุขจริงๆ สุขที่แปลกโลก สุขที่ไม่มีในโลกนี้ไง โลกนี้ไม่มีเลย มันจะมีความสุข มันสุขในตัวเอง มันมีความอึดพอนในตัวมันเอง ความอึดพอนี่เปรียบได้ง่ายๆ เหมือนกับว่าหิวแล้วอึด อึดนี้มีความสุขตลอด แต่อึดแล้วเดี๋ยวก็หิวอีก เพราะมันย่อยสลายไป เห็นใหม่ นี่เป็นว่าโลกของเขาเป็นมืดกับสว่าง แต่ถ้าเป็นวิมุตติสุขแล้ว มันอึด มันไม่มีวันหิว สิ่งใดที่อึดตัวตลอดเวลา ความสุขที่อึดตัวตลอดเวลา ไม่มีสิ่งใดมีค่าเท่าสิ่งนั้นเลย นี่มันละเอียดอ่อนจนมันไม่มี ไม่ใช่เวทนา มันอึดพอนในตัวมันเอง อึดพอนในวิมุตติ ในหลักของศาสนา นี่ความสว่างจริง

“ญาณ อุทปาติ ปญญา อุทปาติ วิชชา อุทปาติ อาโลโก อุทปาติ”

อุทปาติ คือว่า ความสว่างไสวของปัญญา นี่ความสว่างไสวของใจ ความสว่างอันนั้น ยกกลับมาที่เขาใจ ยกมาที่โลก โลกมันก็เป็นไปในกรอบของความคิดอันเดิมนั้น กรอบของความคิดคือว่า เขาเป็นโลกอยู่เขาคิดได้แค่นี้ ความเห็นของโลกคิดได้แค่นี้ เขายังทำตัวเขาเป็นที่สังคมยอมรับได้ แล้วชาวพุทธนักปฏิบัติละ นักปฏิบัติที่พ้นออกไปนี่ มีครูมีอาจารย์ มีทางชี้ นำ เห็นใหม่ พ้นออกไปจากความเห็นของตัวเอง แล้วตัวเองมีความสุขก่อน แล้วตัวเองเข้าใจก่อน แล้วโลกนี้จะยอมรับไม่ยอมรับไม่สำคัญแล้วตอนนี้ สำคัญที่เทวดาฟ้าดินรู้หมดเลย ดวงใจดวงนั้นขณะเป็นสมาธินี้ พวกเทวดาเขายังอยากได้บุญกุศลด้วย แล้วเกิดถ้าจิตมันหลุดพ้นออกไป จิตดวงนี้มันสว่างไสว

อย่างที่หลวงปู่มั่นกับอาจารย์มหาบัวอยู่ที่หนองผือ มีโยมที่ภานาเข้าไป กำหนดจิตเข้าไป นี่ใจของหลวงปู่มั่นสว่างมาก ใจของหลวงปู่มั่นสว่างไสวมาก สว่างครอบโลกธาตุ ใจของครูบาอาจารย์สว่างไสว เห็นไหม คนที่มีหลักใจเข้าไป เขาจับกันได้ แล้วทำไมพวกเทวดา พวกสิ่งที่เป็นทิพย์อยู่ ทำไมเขาไม่เห็นใจดวงนั้น ใจดวงที่ผุดผ่องดวงนั้น แต่เรามันตาบอดใจ เราเห็นกันได้เฉพาะร่างกายนี้ ว่าคนๆ นี้ หรือพระองค์นี้ทำตัวอย่างไร เรามองกันที่เปลือกข้างนอกใจ แต่เราไม่สามารถเห็นภายในได้ ถ้าจิตเราสงบแล้ว นี่กระแสของจิต

เวลาเราทำบุญกุศล ที่ว่าส่งกระแสของใจ อุทิศส่วนกุศล มันไปนี่มันไปจากตรงนี้ ใจดวงนี้มีความสุขก่อน ใจดวงนี้มีความสุข แผลส่วนกุศลไปให้ทุกๆ ดวงใจ มันทำไมจะไม่ได้ความสุข นี่เขาโทรจิด จิตมันถึงกันหมด ความอุทิศส่วนกุศล ความคิดถึงกัน อันนั้นมันความคิดภายนอก ความคิดนั้นคือกรงขัง เพราะความคิดนี้คือขั้น ๕ แล้วจิตที่อยู่เฉยๆ ตัวในกรงขังความคิดนั้น มันจะเป็นอิสระขึ้นมา นี่มันสว่าง เพราะจิตมันสงบเข้าไป สงบผ่านขั้น ๕ เข้าไป ถ้ายังเป็นขั้น ๕ อยู่ ความคิดมันยังเปลือกอยู่ เหมือนเปลือกส้มกับส้ม ถ้าเปลือกส้มก็ขม ถ้าผ่านเปลือกส้มเข้าไปนะหวาน เปลือกส้มนั้นมันรักษาผลส้มนั้นให้อยู่ได้

คนเรา ถ้าเด็กขึ้นมาเกิดขึ้นมานะไรเดียวสา ไม่มีความคิด ความคิดมันก็แล้วแต่ว่า มันจะประสบการณ์ของมัน เราต้องให้มีการศึกษาเล่าเรียน เพื่อให้มีความคิดเอาตัวรอดได้ เพื่อเป็นวิชาการ ความคิดนี้เปลือกส้ม เปลือกส้มนี้หุ้มห่อส้มไว้ไง หุ้มห่อจิตดวงนั้นไว้ไง แล้วเวลาทำ ความสงบเข้ามา ความสงบเข้ามา สงบเข้ามา ผ่านเปลือกส้มนั้นเข้าไป ผ่านความคิดที่ฟุ้งซ่านนั้น เข้าไปถึงตัวจิต ตัวจิต เนื้อจิตของมัน นี่คือความสงบ ความสงบของจิตแล้ว ถ้ามีวาสนาจะส่งออก เห็นได้ ถ้ามีวาสนาก็สงบเฉยๆ ใจ ความสงบมันสงบโดยเฉยๆ แต่สงบแล้วมีฤทธิ์มีเดช สงบแล้ว จิตนั้นคึกคะนอง จิตนั้น บางคนจิตนั้นบารมีของจิตสงบก็สงบไปเฉยๆ บางคนพอจิตสงบขึ้น มัน โลดโผน ความโลดโผนนั้นถึงจะเห็น มันจะเห็นได้ทุกคน แต่เทียบได้ทุกคน

ฟังสิ! ความเทียบเคียงคือหมายถึงการลิ้มรส ลิ้นนี้กระทบถึงรสของอาหาร จะรู้ว่าอร่อย หรือไม่อร่อย ลิ้นรู้รสหมดเลย นี่ความเทียบได้เรื่องของรส แต่ความเทียบได้ที่ว่า จิตพอออกไป นั้นมันเป็นกรณีพิเศษอีกกรณีหนึ่ง นั้นมันเทียบได้ ๒ กรณี กรณีหนึ่งคือว่า ถ้าจิตสงบแล้วเห็นจริง เห็นดวงใจนั้นจริงนั้นอย่างหนึ่ง นั้นหลักของศาสนาใจ หลักของศาสนาถึงว่า สูงกว่าหลักของโลกเขามาก เพราะศาสนานี้เป็นดวงตาของโลก เห็นไหม พระอานนท์บอกกับพระพุทธเจ้า

ปริณิพพานไปแล้วนี่ “ดวงตาของโลกดับแล้ว” ถ้าพระครูบาอาจารย์เป็นระดับอย่างนั้น เป็นผู้ที่เป็นดวงตาของโลก เป็นผู้ชี้แนะโลกได้ทั้งหมด

ความชี้แนะโลกได้นั้น ความชี้แนะของโลกได้เพราะมันเข้าใจ ความเข้าใจตัวเอง เข้าใจจิตของตัวเองดวงเดียวเท่านั้น มันจะเข้าใจเรื่องอย่างอื่นทั้งหมด มันถึงว่ามันไม่มีด้านมืดและด้านสว่าง ความเข้าใจคือความสว่างไสว ความสว่างไสวคือความรู้แจ้ง พระพุทธเจ้ารู้แจ้งโลกนอก รู้แจ้งโลกใน โลกในคือโลกในความคิด โลกคือตัวเอง วัฏวนนี้มันรู้แจ้งหมด ทะลุออกหมด ออกไปจากวัฏวนไป นี่โลกภายใน โลกภายนอกก็โลกเรานี่ โลกที่เป็นโลกอยู่นี้ โลกที่ว่าเป็นจักรวาลอยู่นี้ รู้แจ้งไปหมด เห็นไหม รู้แจ้งโลกนอก-โลกใน แต่ปัจจุบันนี้ส่วนใหญ่จะรู้แต่โลกใน โลกของตัวเองไง เพราะชำระกิเลสของตัวเองได้นี้ รู้แจ้งโลกใน โลกของตัวเอง

อริยสัจ ๔ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค นี่อริยสัจ แล้วจิตที่เข้าไปรับรู้อันนั้น มันกลั่นออกมาจากอริยสัจอีกที อริยสัจนี้เป็นสมมติ ทุกอย่างเป็นสมมติหมด จิตพ้นจากสมมติออกไป กลั่นออกมาจากศีล กลั่นออกมาจากอริยสัจ จิตนี้หลุดออกไป นี่หลุดออกไป รู้แจ้งโลกใน ในของใจ ใจของตัวเองมันรู้เรื่องเกี่ยวกับอริยสัจ อริยสัจต้องเกิดขึ้นกลางหัวใจ โรงงานของอริยสัจเกิดขึ้นจากกลางหัวใจ แล้วจิตนี้มันพิจารณาอยู่ในอริยสัจนั้น แล้วหลุดพ้นออกไปจากอริยสัจ ถ้าจิตนี้รู้อริยสัจ คิดอยู่ในอริยสัจเหมือนกับเราคิดอยู่ในรถ คิดอยู่ในเรือ เราไม่สามารถขึ้นไปบนบกได้ เราไม่สามารถขึ้นทำได้

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ารู้อริยสัจ ว่าเรารู้แล้วคิดอยู่ในอริยสัจนั้น มันถึงว่ารู้อันนั้นมันยังไม่ใช่ เพราะมันคาอยู่ มันต้องหลุดออกไปจากอริยสัจ ข้ามพ้นออกไปจากอริยสัจนั้นเลย นี่ถึงว่ารู้โลก รู้แจ้งโลกใน โลกในรู้แจ้งหมด แล้วที่นี้อยู่ที่บารมี กิ่งพุทธกาล การสะสมมา สาวกะผู้ได้ยืนได้ฟัง เห็นไหม เวยไนยสัตว์ สัตว์ที่จะสามารถเอาตัวพ้นออกจากทุกข์ได้ สัตว์ที่ว่ากระเสือกกระสน ทะลุออกไป ไม่เหมือนครั้งพุทธกาล บารมีพร้อมหมด ขนาดว่ายสะพังเทศน์ ๒ ครั้งสำเร็จไปเลย พาหิยะพังเทศน์หนเดียว ปัญจวัคคีย์พังหลายหนหน่อย แต่ก็ใน ๗ วัน ๑๕ วัน ส่วนใหญ่จะสำเร็จหมดเลย พระพุทธเจ้าถึง ๖ ปี

อาจารย์อุตสาห์ขนาดว่า ต้องบารมีพระพุทธเจ้าด้วยยังสะสมมาถึง ๖ ปี แต่สาวกมาถึงนี้แค่พังเทศน์ทีเดียวไป ทีเดียวไป แล้วจิตมันถึงมีบุญญา มันถึงรู้โลกนอก อย่างพระโมคคัลลานะ เป็นผู้ที่ยืนยันกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “ในเขาคิชฌกูฏนั้นมีปรตอยู่” พระพุทธเจ้า

ยืนยันว่า “เราก็เห็นแล้ว แต่เพราะไม่มีพยาน ไม่มีพยานหลักฐาน พุดไปพุดอยู่คนเดียว” ผู้เห็นคนเดียวไม่มีพยานหลักฐานก็ไม่พุด จนพระโมคคัลลานะพุดออกมาว่า “เห็นปรตที่เขาภิษณญลวยไปลอยมาอยู่อย่างนั้น” พระพุทธเจ้าก็ยืนยันว่า “เห็นเหมือนกัน”

นั่น มีพยานหลักฐานแล้วถึงพุดออกมา พระโมคคัลลานะถึงว่าเป็นผู้ที่มีฤทธิ์ที่สุด รู้เรื่องต่างๆ มากที่สุด นี่ยืนยันกันได้ สมัยนั้นถึงมี แล้วก็เป็นหลักฐานมา สมัยปัจจุบันก็มี ครูบาอาจารย์บางองค์ทำได้ มีอยู่ แต่ส่วนใหญ่จะเก็บไว้ ไม่ยอมหลุดออกมาจากข้างนอก ถึงว่าเป็นแต่ละดวงใจใจ มีอยู่ แต่...แต่ไม่ใช่ทุกๆ ดวงที่จะเป็นอย่างนั้น เป็นแต่ละดวงๆ แต่ละบารมีสะสมมา แค่พ้นจากทุกข์นี้ก็แสนยากแล้ว แค่พ้น...(เทพสิ้นสุดเพียงเท่านั้น)